

Reflectarea conflictului Israel-Gaza în mass-media din țările GTTO

Produs de

David Tuller – Bursier Senior în Jurnalism și Sănătate Publică la Universitatea din California Berkley
Institutul pentru Diversitatea Media

În parteneriat cu

Centrul pentru Jurnalism Independent, Ungaria
Centrul pentru Jurnalism Independent, Moldova
Uniunea Europeană a Studenților Evrei, Belgia
ALDA – Asociația Europeană pentru Democrație Locală, Franța
Asociația 'NEVER AGAIN', Polonia

În cadrul Proiectului Scoateți trolii afară!/Get the Trolls Out!

Septembrie 2024

Sumar

- 4 **Introducere**
 - 5 **Metodologie**
 - 5 **Întrebări**
 - 6 **Mass-media monitorizate**
 - 6 Belgia – mass-media francofone
 - 6 Franța
 - 7 Ungaria
 - 7 Moldova
 - 8 Polonia
 - 8 Regatul Unit
 - 8 **Rezultate**
 - 9 **Prezența părtinirii**
 - 11 **Utilizarea termenilor ofensatori și a stereotipurilor**
 - 13 **Terminologia folosită la descrierea atacului din 7 octombrie și invaziei din Gaza**
 - 14 **Concluzii**
 - 15 **Produs de**
-

Introducere

Scoateți trolii afară! (GTTO) este un proiect menit să combată discriminarea pe criterii religioase în spațiul mediatic european. Implementat de Institutul pentru Diversitatea Media (**Media Diversity Institute (MDI)**), cu sprijinul a șase parteneri din diferite țări europene, proiectul își propune să valorifice puterea rețelelor sociale de a disemina produse media inovatoare și de a genera un dialog bazat pe narațiuni împotriva diverselor forme de discurs de ură, inclusiv antisemitismul, ura anti-musulmană și sentimentul anti-creștin. Proiectul include parteneri din șapte țări – Regatul Unit (Institutul pentru Diversitatea Media), Belgia (Uniunea Europeană a Studenților Evrei), Franța (Asociația Europeană pentru Democrație Locală), Germania (Neue deutsche Medienmacher*innen), Ungaria (Centrul pentru Jurnalism Independent), Moldova (Centrul pentru Jurnalism Independent) și Polonia (Asociația „NICIODATĂ”).

Atacul Hamas din 7 octombrie 2023 asupra Israelului și invazia ulterioară a Gaza a generat un val masiv de materiale publicate în presa din întreaga lume. La reflectarea conflictului propriu-zis, dar și a contextului istoric și religios mai larg, organizațiile media au recurs la varietate de perspective politice și sociale. Partenerii GTTO au monitorizat reflectarea subiectelor respective de către mass-media din țările lor, iar acest raport prezintă constatările generale. (Partenerul german și filiala de limbă flamandă a partenerului belgian au abordat problema din perspective proprii; analizele lor vor fi publicate separat.)

Metodologia

Partenerii din cadrul proiectului GTTO au evaluat reflectarea evenimentelor, începând cu atacul din 7 octombrie și continuând până la jumătatea lunii iulie 2024, concentrându-se pe mass media pe care deja le monitorizau în proiect. Partenerii au primit o listă de întrebări de ghidare. Sarcina lor a fost să ofere nu neapărat răspunsuri detaliate pentru fiecare întrebare specifică, ci mai degrabă o privire de ansamblu asupra tendințelor de reflectare.

Întrebările au fost repartizate sub umbrela unor teme mai largi, care au inclus: gradul de părtinire sau partizanat al presei în raport cu părțile din conflict; limbajul folosit pentru a descrie participanții la conflict, precum și conflictul în sine; și recurgerea la generalizări și stereotipizare. Au fost adresate următoarele întrebări:

Întrebări

- 1 În general, cât de echilibrat – sau nu – a fost mediatizat conflictul? Dacă nu a fost echilibrat, care parte din conflict a fost tratată mai favorabil și cum anume?
- 2 Sunt anumite instituții media mai echilibrate decât altele? Dacă da, ați putea oferi informații despre reputația și impactul instituțiilor media menționate?
- 3 Sunt folosiți termeni derogatorii, de ură sau discriminatorii pentru a descrie ambele părți? Dacă da, ce termeni specifici sunt folosiți? În plus, acești termeni sunt folosiți de sursele citate în materiale sau fac parte din informațiile de context furnizate de mass-media?
- 4 Care este termenul folosit pentru a face referire la conflict? Unii îl numesc „Războiul Israel-Gaza”, alții „Conflictul Gaza”, „Războiul Gaza”, „Războiul Israel-Palestinian”.
- 5 Ce termeni sunt folosiți pentru a descrie atacul asupra Gaza (genocid, epurare etnică etc.) Dacă este folosit cuvântul „genocid”, este oferită vreo definiție oficială?
- 6 Ce termeni sunt folosiți pentru a descrie atacul din 7 octombrie?
- 7 Cât de des vorbește mass-media despre soluții pentru conflict? Dacă nu vorbește deloc, ce alte opțiuni prevalează?
- 8 În știri, care sunt sursele oficiale israeliene citate și care sunt sursele oficiale palestiniene citate?
- 9 Pe lângă sursele oficiale, cine a mai fost interviuat din partea israeliană și cine a fost interviuat din partea palestiniană?

- 10 Sunt diverse comunități tratate ca și cum ar fi toate la fel? Palestinenii sunt toți prezentați ca susținători ai Hamas? Israelienii și evreii în general sunt toți prezentați ca susținători ai acțiunilor guvernului israelian?
- 11 Opoziția față de guvernul israelian și politicile sale este descrisă ca o formă de antisemitism? Sionismul este portretizat ca o formă de antisemitism?
- 12 Ce definiție a antisemitismului este folosită în mass-media din țara dumneavoastră?
- 13 Are vreuna dintre mass-media incluse în raport vreun ghid pentru reporteri cu privire la modalitatea de reflectare a conflictelor în general sau a conflictului Israel-Gaza în special?
- 14 Titlurile și subtitlurile reflectă cu acuratețe conținutul relatărilor?
- 15 Cum sunt folosite imaginile, de exemplu fotografiile și videoclipurile, în reflectarea conflictului Israel-Gaza și ce impact au acestea asupra percepției audienței asupra situației?

Mass media monitorizate

Mass-media monitorizate de parteneri în cadrul Proiectului GTTO nu reprezintă întregul spectru de instituții media din fiecare țară. Prin urmare, constatările nu trebuie văzute ca o analiză comprehensivă a reflectării conflictului, ci mai degrabă ca o analiză a perspectivelor oferite de unele mass-media ale căror produse sunt consumate de segmente-cheie ale populației. Fiecare partener a descris modalitățile de reflectare din țara sa.

Belgia – mass-media de limbă franceză

Partenerii GTTO din Belgia au monitorizat aproximativ 20-30 de surse media, inclusiv ziare de top, precum *Le Soir*, *La Libre Belgique*, *La Dernière Heure* și *Sud Presse*, precum și rețele de socializare, cum ar fi Facebook, X (fostul Twitter) și YouTube. Instituțiile de presă selectate în Belgia francofonă sunt principalele surse generale de știri ale țării, în principal ziare și site-uri de știri, fără înclinații evidente spre stânga sau dreapta.

Franța

În Franța, au fost analizate o varietate de aproximativ 30 de surse, în special mass-media de pe centru-dreapta, inclusiv *Boulevard Voltaire*, *Valeurs Actuelles* și *CNEWS*; mass-media de pe centru-stânga, inclusiv *Charlie Hebdo* și *Marianne*; și mass-media centriste, inclusiv *Le Monde*, *Le Figaro* și *Le Point*.

Ungaria

În Ungaria, au fost analizate o varietate de aproximativ 100 de materiale de presă. Acestea includ revistele online independente *444*, *telex.hu*, *24.hu*, unul dintre cele mai importante săptămânale independente maghiare *HVG* și site-ul său online *hvg.hu*, principalul portal economic online *portfolio.hu*, primul site web dedicat de verificare a faptelor din Ungaria *lakmusz.hu*, ediția maghiară a Euronews paneuropean, ziarul online de stânga *Mérce*, publicația apropiată guvernului conservator *Magyar Hírlap* și *hirado.hu*, portalul de știri online al PSM-ului maghiar, controlat de guvern.

Moldova

În Moldova, au fost analizate aproximativ 250 de știri din cinci surse media. Mai exact, acestea au inclus postul TV *Jurnal TV*, un radiodifuzor independent cu acoperire la nivel național. Acesta difuzează știri, talk-show-uri, programe culturale, sociale și de sănătate, emisiuni de divertisment, seriale TV și filme. Nu există nicio părtinire percepută împotriva sau pentru vreun partid politic. Postul sprijină procesul de integrare europeană și, respectiv, poate fi perceput ca fiind susținător al partidului de guvernământ (Partidul Acțiune și Solidaritate, care este o formațiune politică de centru).

Radio Moldova este radiodifuzorul public național care difuzează numeroase programe pentru diverse audiențe. Produce conținut în română și rusă, precum și în limbile minorităților etnice. Nu există părtinire percepută față de vreun partid politic. Deoarece sprijină procesul de integrare europeană, poate fi perceput ca susținător al partidului de guvernământ (Partidul Acțiune și Solidaritate, care este de centru).

Radio Chișinău este un post de radio, lansat în Moldova de Radio România și finanțat de Guvernul României prin Departamentul pentru Românii de Pretutindeni. Produce știri, interviuri, talk-show-uri și diverse emisiuni audio în limba română. Nu există părtinire percepută față de vreun partid politic. Sprijină procesul de integrare europeană, respectiv poate fi perceput ca susținător al partidului de guvernământ (Partidul Acțiune și Solidaritate, de centru).

Unimedia.info este unul dintre cele mai mari portaluri web din Moldova în ceea ce privește cota de audiență. Conținutul principal al Unimedia.info constituie știrile (mai mult de 95% din conținutul total). Judecând după modalitatea de reflectare a evenimentelor, se poate spune că favorizează ușor partidele afiliate fostului partid Shor (partid de stânga, declarat neconstituțional în 2023).

Portalul web *www.stiri.md* este un agregator de știri care republică știri din diverse surse media naționale și internaționale. Stiri.md se numără printre liderii de pe piața media online în ceea ce privește audiența. Nu există părtinire percepută față de vreun partid politic. Sprijină procesul de integrare europeană și, respectiv, poate fi perceput ca susținător al partidului de guvernământ (Partidul Acțiune și Solidaritate, care este un partid de centru).

Polonia

În spațiul media polonez, au fost analizate cel puțin 100 de materiale de la mai multe mass-media, precum și declarații publice făcute de personalități politice, atât în mass-media tradițională, cât și pe propriile profiluri de rețele sociale.

Posturile analizate au inclus mass-media cunoscute pentru exprimarea opiniilor xenofobe, cum ar fi *Dorzeczy.pl*, *wPolityce.pl*, *Nacjonalista.pl* și *Frona.pl*. În plus, *Media Narodowe* (TVMN) este un canal TV online de extremă dreapta, deținut anterior de Asociația Marșul Independenței și subvenționat de Ministerul Culturii. În 2023, Asociația "NEVER AGAIN" a publicat un raport privind discursul de ură promovat prin intermediul canalului, fapt care a dus în cele din urmă la eliminarea acestuia de pe YouTube.

Alte instituții media analizate au inclus *Radio Zet* și '*Najwyższy Czas!*' ('*High Time!*'), un bi-săptămânal de extremă dreapta. Pe rețelele de socializare au fost monitorizate declarațiile Aleksandrei Kuz, candidată *Prawo i Sprawiedliwość* (PiS; Partidul Lege și Justiție) la alegerile parlamentare din 2023; ale Prim-ministrului Mateusz Morawiecki, PiS; ale lui Krzysztof Tuduj, membru al Parlamentului din partea partidului *Konfederacja*.

Regatul Unit

Mass-media din Regatul Unit analizate în acest raport au inclus o varietate de surse cu opinii politice diferite. Dintre publicațiile de dreapta figurează *GB News*, *The Sun* și *The Telegraph*, în timp ce *Spiked Online* a oferit un amestec de perspective de dreapta și libertariene. A fost inclus în monitorizare și *Daily Express*, care este considerat de centru-stânga, în timp ce pe stânga *The Guardian* și *5PillarsUK* au oferit diverse puncte de vedere. Au mai fost monitorizate *The Jewish Chronicle* – un ziar săptămânal evreiesc cu sediul la Londra, BBC, radiodifuzor public național, și *Sky News*, un canal de știri comercial care difuzează 24 de ore.

Rezultate

Partenerii din șase țări – Belgia (în limba flamandă), Franța, Ungaria, Moldova, Polonia și Regatul Unit – au oferit răspunsuri directe, uneori detaliate, în mare parte grupate. Raportul de față este compilat pe baza a șase analize de țară. În acest rezumat, răspunsurile la întrebări au fost combinate în trei teme largi: prezența partinirii/partizanatului, utilizarea termenilor ofensatori și stereotipurilor și limbajul utilizat pentru a descrie atacul Hamas și invazia din Gaza din 7 octombrie 2023.

Prezența părtinirii

Părtinirea a fost o tendință comună în rândul mass-media monitorizate. Cu toate acestea, tiparele – indiferent dacă au fost împotriva israelienilor sau palestinienilor, de exemplu – au variat de la o țară la alta, în funcție de politicile editoriale ale instituțiilor de știri, precum și de contextele politice și religioase interne.

În Franța și în Regatul Unit în special, instituțiile media susținătoare ale spectrului politic de dreapta au avut tendința de a fi mai favorabile perspectivei israeliene. În schimb, cei de stângă au evidențiat mai mult preocupările Gaza și ale palestinienilor și au tratat acțiunile israeliene cu mai multă scepticism.

În Franța, potrivit ALDA, *Le Figaro*, *Le Point*, *CNEWS* și chiar și o instituție media tradițional de dreapta, *Valeurs Actuelles*, au oferit o reflectare echilibrată. Cu toate acestea, remarcă ALDA, „ar trebui să menționăm că publicația de extremă dreaptă *Boulevard Voltaire* a reflectat aproape exclusiv actele violente comise de Hamas”. În contrast, „*Le Monde*, un ziar de stânga moderată, a reflectat oarecum negativ acțiunile Israelului. *Marianne*, o altă publicație de stânga, tinde să informeze favorabil despre Gaza,” potrivit ALDA.

În Regatul Unit, MDI a observat o tendință similară, explicată prin indicatorii demografici ai audiențelor diferitelor publicații. Potrivit MDI: „Media de dreapta precum *GB News*, *The Telegraph* și *The Sun* demonstrează o părtinire vizibilă în oglindirea conflictului, manifestând adesea simpatie față de Israel și înfățișând partea palestiniană într-o lumină mai negativă. Aceste instituții mass-media tind să atragă un public de vârstă mijlocie, conservator și predominant alb. În schimb, ziarele de stânga, precum *The Guardian*, se adresează unui public mai tânăr. Ele sunt adesea percepute ca oferind perspective mai critice asupra politicilor și acțiunilor Israelului, oferind, în același timp, platforme pentru voci care rezonază cu preocupările palestinienilor.”

În Ungaria, mass-media de centru-dreapta cu o atitudine mai pro-Israel au fost cele identificate ca apropiate guvernului. După cum a raportat CJI (Centrul pentru Jurnalism Independent): „Deoarece guvernul Orbán a creat recent legături mai strânse cu regimurile iliberale, este evident că mass-media prietenoasă guvernului maghiar rezonază cu poziția israeliană”. Drept urmare, „o poziție anti-palestiniană slabă... se potrivește bine cu narațiunea generală a guvernului anti-refugiați, care țintește în mare parte migrații din lumea arabă”. Pe de altă parte, „media independente reflectă regulat și echilibrat evoluțiile din război”.

În contrast, instituțiile media de limbă franceză din Belgia sunt „mai favorabile” părții palestinienilor, potrivit EUJS. „Israelul este adesea (sau întotdeauna?) înfățișat ca Goliat, în timp ce poporul palestinian - ca David”, au raportat ei. „Conflictul este întotdeauna văzut ca dezzechilibrat și, prin urmare, nedrept.” Această perspectivă este fortificată de lipsa informațiilor de context, a raportat EUJS, și ca rezultat articolele „nu relatează toate evenimentele, prezentând Israelul ca pe un opresor, iar pe Gaza ca pe o victimă”.

În Moldova, majoritatea materialelor relevante publicate nu au fost reportaje originale, ci materiale preluate de la agenții de presă și portaluri web internaționale, potrivit CJI Moldova. În cea mai mare parte, articolele selectate pentru republicare nu au prezentat opinii părtinitoare în mod evident și nici nu au inclus materiale ofensatoare. „În majoritatea cazurilor, conținutul media republicat de mass-media din Republica Moldova monitorizată a fost în conformitate cu standardele profesionale și etice”, a menționat CJI.

În prezent, în Polonia există doar comunități mici de rezidenți evrei și arabi, respectiv mass-media națională nu s-a concentrat prea mult pe conflictul din Orientul Mijlociu. Cu toate acestea, mass-media de dreapta manifestă în mod tradițional părtinire atât împotriva evreilor, cât și a musulmanilor, iar din 7 octombrie au devenit și mai părtinitori la reflectarea evenimentelor, a raportat Asociația "NEVER AGAIN".

Imediat după atac, au explicat ei, evenimentele au fost folosite în propaganda electorală pentru alegerile din săptămâna ce urma -- 15 octombrie -- care au inclus un referendum „xenofob” cu privire la imigrație. Întrebarea pusă în referendum a fost: „Susțineți admiterea a mii de imigranți ilegali din Orientul Mijlociu și Africa, conform mecanismului de relocare forțată impus de birocrăția europeană?” În sprijinul acestei agende anti-imigranți, a raportat „NICIODATĂ”, „prejudecata anti-musulmană” a apărut frecvent în mass-media „printre reacțiile la atacurile din 7 octombrie”.

Dar situația s-a inversat oarecum odată cu evoluțiile ulterioare. După invadarea Gazei de către Israel, „cea mai mare parte a reflectării de către aceste media a fost foarte critică la adresa Israelului și a rezonat cu suferința palestinienilor. În multe cazuri, critica la adresa Israelului a fost exprimată în moduri care au depășit limita.”

Utilizarea termenilor ofensatori și a stereotipurilor

Ca și în cazul părtinirii, utilizarea termenilor ofensatori și a stereotipurilor negative la descrierea uneia sau ambelor părți a fost ceva obișnuit în instituțiile media monitorizate, dar a variat în funcție de țară și context.

În unele cazuri, limbajul și stereotipurile mai ofensatoare la portretizarea palestinienilor au fost asociate cu mass-media de pe centru-dreapta. În Franța, de exemplu, ALDA a constatat că *Boulevard Voltaire* a folosit termeni „negativi” pentru palestinieni, în timp ce „instituții media mai moderate au raportat aceste cuvinte discriminatorii și au oferit context și informații, fără a lua o poziție pro sau contra”.

În Regatul Unit, MDI a identificat o tendință similară. „Tabloidele de dreapta precum *GB News* sunt deosebit de dure în a descrie persoanele pro-palestiniene ca fiind periculoase și nesăbuite.” Acestea au fost, de asemenea, prezentate de cele mai multe ori „ca susținătoare ai Hamas, prezentate ca extremiști sau ca fiind incompatibile cu valorile britanice”. Iar reflectarea s-a concentrat adesea pe demonstrații și a purtat titluri senzaționaliste, cum ar fi „Furie în timp ce „UN MILION” de protestatari pro-Palestinieni au început să mășăluiască prin Londra în Ziua Armistițiului”.

În Ungaria, mass-media prietenoasă guvernului tinde să stereotipizeze cele două părți folosind o terminologie supra simplificată pentru a caracteriza populații întregi, mai degrabă decât să identifice subgrupuri care diferă unul de celălalt. Unele mass-media au avut, de asemenea, tendința de a formula critici la adresa guvernului Netanyahu țargetând Israelul și poporul evreu în general.

Alte instituții mass-media au explicat clar că criticarea guvernului Netanyahu nu poate fi echivalată cu antisemitismul. Este important că mass-media maghiară a difuzat pe larg imaginile demonstrațiilor uriașe din Israel împotriva politicii Guvernului Netanyahu. „Prezentarea demonstrațiilor antiguvernamentale din Israel în presa maghiară a arătat că poporul israelian are păreri diferite în evaluarea războiului și a măsurilor guvernamentale”, a informat CIJ.

În Moldova, unde cea mai mare parte a subiectelor relevante monitorizării au fost preluate din surse internaționale, CJI a constatat că palestinienii nu au fost înfățișați ca fiind toți susținători ai Hamas, la fel cum nici israelienii nu au fost prezentați ca fiind susținători ai actualului guvern. Limbaj discriminatoriu nu a fost folosit în general. „Nici sursele citate, nici reporterii nu au folosit termeni și expresii care ar fi derogat de la prevederile etice și legale”, a menționat CJI Moldova.

Cu toate acestea, au adăugat ei, un astfel de limbaj a fost remarcat în comentariile postate pe site-uri la unele dintre articole. De exemplu, pe portalul web www.unimedia.info și pe agregatorul de știri www.știri.md, mai multe comentarii i-au înfățișat pe musulmani în termeni extrem de negativi: „oameni sălbatici”, „foarte periculoși”, „cred cu adevărat că oamenii necredincioși trebuie uciși” și „Europa îi va primi ca refugiați, dar ei vor teroriza Europa.”

Majoritatea știrilor care au reflectat opoziția față de Guvernul israelian nu au promovat antisemitismul. Mass-media monitorizată a informat doar despre cazuri de antisemitism și opinii oficiale și neoficiale asupra acestui fenomen. Jurnal TV, de exemplu, a publicat un interviu cu un reprezentant al unei organizații a societății civile – Asociația Comunitatea Evreiască din Moldova – în care interviuata a spus că nivelul de antisemitism a crescut dramatic în ultima perioadă în Moldova și în întreaga lume.

În Belgia (francofonă), conform EUJS, mass-media (de limbă franceză) nu au folosit un limbaj discriminatoriu evident, folosind ocazional expresii „mai subtile” de tipul celor cunoscute ca „fluiet de câine”. Mai exact, cele două părți au fost prezentate ca fiind monolitice, potrivit EUJS. „Oamenii din tabăra palestiniană sunt văzuți ca victime, iar cei din tabăra israeliană sunt văzuți ca opresori”, au raportat ei. Mai mult, la fel ca și în Republica Moldova, EUJS a remarcat că termeni „cu adevărat dăunători și virulenți” sunt prezenți în comentariile la articolele postate pe rețelele sociale.

EUJS a oferit, de asemenea, o observație-cheie: „Am dori să subliniem faptul că, în multe cazuri, termenul „terorist” nu este folosit pentru a vorbi despre Hamas, chiar dacă acest grup este recunoscut oficial ca „organizație teroristă”, atât de către Belgia, cât și de către Uniunea Europeană. Acest lucru este deplorabil.”

În Polonia, inițial, „au fost frecvente narațiunile anti-musulmane”, a raportat „NEVER AGAIN”, subiectul fiind reflectat astfel încât să influențeze alegătorii la viitoarele alegeri. Pe 8 octombrie, Kuz, de la PiS, a publicat imagini înfiorătoare din 7 octombrie pe rețelele de socializare și a comentat: „Dacă nu doriți astfel de lucruri în Polonia, votați la referendum”.

În timp, mass-media de dreapta și profilurile de pe rețelele sociale au început să critice Israelul. „În următoarele săptămâni și luni”, a specificat „NEVER AGAIN”, „narațiunile anti-musulmane, care fac legătura între musulmani, teroriști și refugiați, au fost completate cu declarații antisemite”. La National Media, Radoslaw Patlewicz, un autor de extremă dreapta, a declarat că în Polonia era mai bine fără evrei sau musulmani, deoarece „avem multe exemple istorice despre cum s-au comportat evreii când trăiau în Polonia în masă” și „la urma urmei, noi știm ce fac musulmanii în Europa de Vest”.

Terminologia folosită la descrierea atacului din 7 octombrie și invazia Gaza

Mass-media a avut abordări diferite cu privire la terminologia utilizată la descrierea atacului din 7 octombrie și a invaziei ulterioare a Gazei, în special în ceea ce privește utilizarea termenului „genocid” pentru a descrie invazia Gaza.

În Franța, principalele mass-media s-au referit la atacul din 7 octombrie ca la un „atac” sau „ofensivă”, a raportat ALDA și „nu au folosit termenul genocid pentru a descrie atacul asupra Gazei”, în schimb, au utilizat termeni precum „răzbunare” sau „contra-ofensivă.” Chiar și *Marianne*, care este o publicație de stânga, a oferit o platformă jurnalistului franco-israelian Didier Eperlbaum, care a descris atacul israelian drept „cel mai urât dintre războaie, dar nu un genocid”.

În Moldova, termenii utilizați au depins de prevederile politicii editoriale ale mass-mediei internaționale la care se referă mass-media moldovenească. Uneori, aceleași știri au folosit termeni diferiți pentru a descrie evenimentele. În ceea ce privește atacul asupra Gazei, cuvântul „genocid” a fost folosit mai ales în [știrile](#) despre instituțiile internaționale care investighează acuzațiile împotriva Israelului, precum și în comentariile cititorilor la aceste articole.

În Belgia (francofonă), mass-media s-au referit la evenimentele din 7 octombrie ca la un „masacru” sau „atac”, potrivit EUJS. În același timp, au raportat ei, invazia Gazei a fost frecvent descrisă ca un „genocid”, chiar și în mass-media naționale; utilizarea termenului s-a intensificat după ce Curtea Internațională de Justiție de la Haga a decis, în ianuarie 2024, că există un „risc real și iminent” ca Israelul să comită genocid în Gaza.

„Chiar dacă, de cele mai multe ori, îl folosesc între paranteze, faptul că este folosit îi face pe oameni să se gândească la conflict în general și la situația din Gaza în special ca la un genocid”, a conchis EUJS. Mass-media, în general, nu definește ce se înțelege prin acest termen, care este, de asemenea, folosit pe scară largă în comentariile și postările pe rețelele sociale, a adăugat EUJS.

În Ungaria, mass-media a folosit termeni precum „atac terorist” și „masacrul Hamasului” atunci când s-a referit la 7 octombrie, a informat CJI. Dar, pe măsură ce evenimentele au escaladat rapid, „chiar și în cadrul aceluiași articol autorii foloseau expresii diferite pentru a descrie situația în evoluție”. În același timp, având în vedere că problema se află în fața Curții Internaționale de Justiție de la Haga, numeroase articole au explorat sensul juridic al „genocidului” și metodele de aducere a faptuitorilor în fața justiției.

În Regatul Unit, multe instituții media, inclusiv cele de stânga, au caracterizat atacul din 7 octombrie drept „masacru”, cu utilizarea frecventă a termenilor precum „supraviețuitori” pentru a evoca reacții emoționale puternice”, a raportat MDI. În ceea ce privește conflictul prelungit, a adăugat MDI, ziarele de dreapta l-au numit adesea „războiul Israel-Hamas”, în timp ce sursele de stânga l-au numit „războiul Israel-Gaza”. BBC tinde să alterneze între cele două.

În mod similar, sursele de dreapta folosesc rareori termeni precum „genocid” sau „curățare etnică” atunci când discută despre atacul din Gaza. „De cele mai multe ori, ei îl prezintă ca pe o răzbunare din partea Israelului și, de obicei, nu condamnă aceste acțiuni”, a raportat MDI. Cu toate acestea, mass-media monitorizate au reflectat acuzațiile de genocid împotriva Israelului în fața Curții Internaționale de Justiție de la Haga.

În Polonia, utilizarea cuvântului „genocid” a fost combinată, potrivit NEVER AGAIN, cu „tendința de a descrie Israelul ca descendent direct – sau o întruchipare – a Germaniei naziste... o trăsătură comună a discursului antisemit din contextul post-7 octombrie.” Pe un canal de socializare, Grzegorz Braun, un membru antisemit al Parlamentului polonez din partidul de extremă-dreapta Konfederacja, a declarat că Hanukkah este un festival al „cultului talmudic întunecat, sălbatic, rasist, tribal”, „un act de resentiment rasist”, și „o sărbătoare a unui genocid evreiesc al ne-evreilor”.

Concluzie

Partenerii din cele șase țări GTTO au analizat peste 500 de materiale despre evenimentele din Israel și Gaza, începând cu 7 octombrie 2023. Ei au răspuns la un set de întrebări despre părtinire, limbaj discriminatoriu și ofensator și caracteristici conexe. Aceste răspunsuri au fost primite de la parteneri din Belgia (mass-media franceză), Franța, Ungaria, Moldova, Polonia și Regatul Unit. La revizuirea conținutului, partenerii au găsit dovezi multiple de reflectare părtinitoare și limbaj și stereotipuri jignitoare și discriminatorii. Aceste modele au variat de la o țară la alta, în funcție de instituțiile media monitorizate, contextul politic, tradițiile istorice și alți factori. Dar, indiferent de ce parte a conflictului a fost favorizată în materiale individuale, diseminarea la scară largă a unui astfel de material are în mod clar potențialul de a aprofunda tensiunile în fiecare dintre țările participante.

Produs de

Institutul pentru Diversitatea Media/Media Diversity Institute (MDI) în colaborare cu șase organizații partenere din Europa, Proiectul Scoateți trolii afară! își propune să contracareze discursurile anti-religioase instigatoare la ură în peisajul mediatic european prin identificare și reacție la narațiunile pline de ură despre iudaism, islamism, creștinism și alte religii în mass-media tradiționale și online.

Institutul pentru Diversitatea Media/ Media Diversity Institute - Regatul Unit

Institutul pentru Diversitate Media/ **Media Diversity Institute (MDI)** este partenerul principal al Scoateți trolii afară!/Get The Trolls Out! Lucrează la nivel internațional pentru a încuraja și a facilita reflectarea responsabilă a diversității de către mass-media. Acesta urmărește să împiedice mass-media să răspândească în mod intenționat sau neintenționat prejudecăți, intoleranță și ură care pot duce la tensiuni sociale, dispute și conflicte violente. MDI încurajează, în schimb, reflectarea corectă, exactă, incluzivă și sensibilă pentru a promova înțelegerea între diferite grupuri și culturi.

Asociația "NEVER AGAIN" - Polonia

Asociația „**NEVER AGAIN**” este o organizație independentă a societății civile fondată la Varșovia în 1996. A militat împotriva rasismului, antisemitismului și xenofobiei, pentru pace, dialog intercultural și drepturile omului în Polonia și în întreaga lume.

Centrul pentru Jurnalism Independent - Moldova

Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) este o organizație non-profit, apolitică, a societății civile din Republica Moldova. Din 1994, IJC promovează respectarea dreptului la libertatea de exprimare și acces la informație. Sprijină jurnalismul profesionist prin formare și asistență, contribuie la îmbunătățirea legislației mass-media prin dezvoltarea de politici publice și promovează gândirea critică în rândul tinerilor și al populației adulte prin programe de educație media.

Uniunea Europeană a Studenților Evrei - Belgia

Uniunea europeană a studenților evrei (EUJS), un partener-cadru al Comisiei Europene, este o organizație umbrelă pluralistă, incluzivă și nepartizantă a sindicatelor studenților evrei din 36 de țări de pe continentul european. În calitate de uniune democratică din care fac parte 160.000 de tineri evrei din Europa, EUJS își reprezintă membrii în instituțiile europene, OSCE și UNHRC, precum și în fața altor organizații importante.

Centrul pentru Jurnalism Independent - Ungaria

Centrul pentru Jurnalism Independent sprijină jurnalismul de interes public și lucrează pentru a crea un mediu care protejează și promovează libertatea de exprimare și libertatea presei. Încă de la înființare, CIJ a pregătit mii de jurnaliști, studenți media și manageri pe bază non-profit. CIJ publică și promovează, de asemenea, materiale și resurse de instruire.

Asociația Locală pentru Democrația Locală (ALDA) - Franța

ALDA - Asociația Europeană pentru Democrația Locală este un actor cheie în domeniul democrației locale, al cetățeniei active și al cooperării dintre autoritățile locale și societatea civilă din Europa, vecinătatea acestora și din întreaga lume, acționând în principal prin metode participative și cooperare descentralizată. ALDA este o organizație bazată pe membri, care reunește peste 300 de membri, inclusiv autorități locale, asociații de autorități locale și organizații ale societății civile, din peste 54 de țări din Europa și nu numai.

GET THE TROLLS OUT

Reflectarea conflictului Israel-Gaza în
mass media din țările GTTO